

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/309/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6112224997
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6112224997.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v právnej veci navrhovateľa N. P., narodený XX. XX. XXXX, bytom X. R. XXX, zastúpený Aequitas, s. r. o., advokátska kancelária so sídlom Dolná 19, 974 01 Banská Bystrica, proti odporcom 1/ Y. T., narodený XX. XX. XXXX, bytom X. R. XXX a 2/ L. T., narodenej XX. XX. XXXX, bytom H. XX, P. P., obaja zastúpení advokátom JUDr. Evaristom Zuzanom, so sídlom Horná 65/A, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv a určenie vlastníctva o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 10C/172/2012-75 z 28. 10. 2014 v spojení s opravným uznesením č. k. 10C/172/2012-81 z 27. 02. 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorých žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal, zrušuje, a v tomto rozsahu vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd na základe účastníkmi nerozporovaných skutkových zistení, že kúpnu zmluvu z 22. 09. 2008, splnomocnenie z 18. 09. 2008 a zmluvu o zriadení záložného práva z 12. 02. 2010 nepodpísal navrhovateľ a v dôsledku neplatných zmlúv o prevode nehnuteľností je navrhovateľ stále vlastníkom prevádzaných nehnuteľností, vyhovel v celom rozsahu návrhu navrhovateľa na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vklad ktorej povolila Správa katastra P. P. 11. 11. 2008 pod V5872/2008, neplatnosti kúpnej zmluvy z 12. 05. 2010, vklad ktorej povolila Správa katastra P. P. 12. 05. 2010 pod sp. zn. V1669/2010 a určil, že navrhovateľ je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti vedenej u Okresného úradu P. P., katastrálny odbor na LV č. XXXX ako pozemok parc. č. KNC XXX/XX a KNC XXX/XX. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania navrhovateľovi napriek jeho úspechu v konaní odôvodnil dôvodmi hodnými osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania podľa § 150 ods. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.), ktoré videl v tom, že potreba tohto súdneho konania bola vyvolaná trestným činom S. J. L., ktorý sfaľšoval podpis navrhovateľa na splnomocnení i kúpnej zmluve. Bez rozhodnutia súdu nebolo možné dosiahnuť zápis vlastníckeho práva navrhovateľa k prevádzanej nehnuteľnosti a odporcovia museli byť účastníkom konania len z dôvodu, že sú aktuálne zapísaní vlastníci, ktorí boli konaním Ing. Vránskeho rovnako podvedení ako navrhovateľ. Odporcovia po vyhotovení znaleckého posudku potvrdzujúceho falšovanie podpisov návrh navrhovateľa v merite veci ihneď uznali a upustili aj pôvodnej námietky absencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vo vzťahu k obom kúpnych zmluvám.

Postup okresného súdu iba v časti, ktorej okresný súd náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov nepriznal, napadol odvolaním navrhovateľ. Zdôraznil, že jediným spôsobom, ako mohol navrhovateľ dosiahnuť zmenu zápisu v katastri nehnuteľnosti bolo podanie určovacej žaloby, ktorej bolo vyhovené. Právo navrhovateľa bolo odporcami spochybňované. Vo vyjadrení z 21. 12. 2012 žiadali zamietnuť návrh navrhovateľa. Navrhovateľ vynaložil peňažné prostriedky na ochranu jedného zo svojich základných práv chránených Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi a sám bol poškodený a podvedený konaním svojho bývalého zaťa Ing. J. L.. Rozhodnutie prvostupňového súdu je nespravodlivé za situácie, keď ani navrhovateľ nedal príčinu na začatie súdneho konania a nedopustil sa žiadneho pochybenia. Okresný

súd nezohľadnil majetkové, sociálne, osobné zárobové a iné pomery navrhovateľa, ktorého majetková sféra bola týmto nepriznaním náhrady trov konania dotknutá. Navrhovateľ je 73 ročný dôchodca, ktorého jediným príjmom je dôchodok. Žiadal zmeniť rozsudok okresného súdu a odporcom uložiť povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok a trovy právneho zastúpenia.

Na odvolanie navrhovateľa reagovali odporcovia vo vyjadrení tak, že rozhodnutie okresného súdu je zákonné, správne a spravodlivé. Uznali, že súd je pri rozhodovaní o nepriznaní náhrady trov konania povinný zohľadňovať aj majetkové, sociálne a iné pomery účastníkov konania, ale len tá skutočnosť, že navrhovateľ je na starobnom dôchodku, neodôvodňuje záver, že by súd mal zaviazat' na náhradu trov konania odporcov, u ktorých sú naplnené dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnému účastníkovi. Pokiaľ navrhovateľ bol schopný uhradiť súdny poplatok za podanie návrhu a nepožiadal o oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ani nepožiadal o poskytnutie právnej pomoci z titulu materiálnej núdze v zmysle zák. č. 327/2005 Z. z., je zrejmé, že jeho finančná situácia nie je taká kritická, ako ju opisuje právny zástupca navrhovateľa v odvolaní. Súd bol povinný prihliadnuť na zmierlivý postoj odporcov v konaní, ktorý ihneď po zistení, že sa jedná o sfaľovaný podpis na kúpnej zmluve, stiahli svoju námietku o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Nie je možné opomenúť, že samotní odporcovia boli poškodení trestným činom S.. J. L. a účastníkmi konania o neplatnosť kúpnych zmlúv a o určenie vlastníckeho práva sa stali len z procesných dôvodov. Uloženie povinnosti odporcom zaplatiť náhradu trov konania navrhovateľovi by bolo v rozpore so spravodlivým riešením veci. Navrhli potvrdiť rozsudok okresného súdu v napadnutej časti.

Krajský súd po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. iba v rozsahu odvolania navrhovateľa rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. zrušil a v tejto časti mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd o návrhu navrhovateľa o určenie neplatnosti dvoch kúpnych zmlúv a určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti právoplatne rozhodol. Úlohou odvolacieho súdu je na základe odvolania navrhovateľa posúdiť, či existujú na strane odporcov také dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by súd podľa § 150 ods. 1 O. s. p. úspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p. priznať nemal.

Zo spisu je zistiteľné, že návrh na začatie konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej v mene navrhovateľa zástupcom navrhovateľa J. L. s odporcom 1/a určení neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi odporcami 1/ a 2/ súčasne s návrhom na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom prevodu, doručil navrhovateľ Okresnému súdu Banská Bystrica 10. 10. 2012. Dôvodom neplatnosti právnych úkonov mala byť skutočnosť, že navrhovateľ nikdy nesplnomocnil J. L. na uzavretie kúpnej zmluvy v jeho mene. V kúpnej zmluve kde ako predávajúci vystupuje N. P. a kupujúci odporcovia 1/ a 2/, vklad ktorej povolil bývalá Správa katastra P. P. pod sp. zn. V5872/2008 vyplýva, že predávajúci aj kupujúci mali bydlisko v obci X. R.. Rovnaké bydlisko účastníkov sa uvádza aj v návrhu na začatie konania. Zo spisu nie je zistiteľné, akým spôsobom sa odporkyňa 2/ dozvedela o priebehu súdneho konania, keď pokyn súdu na doručenie návrhu na začatie konania odporcom bol daný až na č. l. 30 spisu 19. 11. 2012, ale právny zástupca odporkyne 2/ splnomocnený na zastupovanie v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 10C/172/2012 už dňa 12. 11. 2012 nahliadol do spisu 13. 11. 2012. Postoj odporcov k veci vyjadrený v písomnom podaní na č. l. 33 spisu bol taký, že navrhovateľ nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dvoch kúpnych zmlúv, pretože právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti a na určenie predbežnej otázky nie naliehavý právny záujem. Navrhovaným tretím petitom o určenie vlastníckeho práva sám navrhovateľ potvrdil neopodstatnenosť prvých dvoch bodov petitu, žaloba je zmätočná, a preto ju navrhuje v celom rozsahu zamietnuť. Je pravdou, že v tomto vyjadrení navrhli zabezpečiť aj písomznalecký posudok na posúdenie pravosti podpisu žalobcu na splnomocnení doloženom ku kúpnej zmluve. Okresný súd vo veci nenariadil znalecké dokazovanie, ale prerušil konanie do podania znaleckého posudku znalca z odboru písomznalectva vyžiadaného z Okresným riaditeľstvom policajného zboru SR Banská Bystrica, odbor kriminálnej polície. Po doručení znaleckého posudku, ktorý účastníci nerozporovali, okresný súd rozhodol vo veci napadnutým rozsudkom Už na pojednávaní dňa 28. 10. 2014 odporcovia žiadali zohľadniť ako dôvody hodné osobitného zreteľa, že sami boli konaním J. L. poškodení a navrhovateľ trval na priznaní náhrady trov konania.

Podľa § 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Zo znenia rozsudku okresného súdu je zrejmé, že okresný súd vyhovel návrhu navrhovateľa v celom rozsahu i napriek námietkam odporcov o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v prvých dvoch výrokoch. Ak súd žiadnu časť návrhu navrhovateľa nezamietol, navrhovateľ bol v konaní stopercentne úspešný.

Právo na priznanie primeranej a právnymi predpismi ustanovenej náhrady trov konania, ktoré úspešnej strane v konaní vzniknú, je súčasťou práva na spravodlivý proces, a tiež súvisí, pokiaľ ide konkrétne o náhradu trov právneho zastúpenia s majetkovým právom podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právom na právnu pomoc v zmysle čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (nález Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo 16. 05. 2012). O trovách konania v sporovom konaní rozhoduje súd v zásade podľa zásady úspechu v konaní. Aj v prípade, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, pripúšťa Občiansky súdny poriadok výnimku zo zásady, že neúspešný účastník hradí trovy konania úspešnému účastníkovi, a to v zmysle § 150 ods. 1 O. s. p. pri existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa na takéto výnimočné rozhodnutie. Podľa § 150 ods. 1 O. s. p., ak sú tu dôvody hodného osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Napriek takémuto zneniu zákonného ustanovenia sa všeobecne v rozhodovacej činnosti súdov okrem takto vymedzených dôvodov v § 150 ods. 1 O. s. p. prihliada aj na osobné a majetkové pomery účastníkov na oboch sporových stranách. Odporcovia osobné, majetkové a sociálne dôvody pre nepriznanie náhrady trov konania navrhovateľovi netvrdia. Navrhovateľ naopak zdôrazňuje, že ako starobný dôchodca je rozhodnutím okresného súdu postihnutý v osobnej a majetkovej sfére.

Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 4N Cdo/11/20011 z 25. 10. 2015 uviedol, že predpokladom použitia ust. § 150 ods. 1 O. s. p. je, aby išlo o prípady hodné osobitného zreteľa, avšak aj vtedy má byť jeho použitie výnimočné. Aplikácia tohto ustanovenia má dopad na toho účastníka, ktorý by inak mal nárok na náhradu trov konania, preto aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O. s. p. musí súd vždy náležitým spôsobom odôvodniť a pri jeho aplikácii zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen na strane toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, hoci mal v konaní úspech. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd prihliadnúť na osobné majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov, teda nielen toho, koho by podľa všeobecného ustanovenia zaťažovala povinnosť nahradiť trovy konania, ale aj toho, ktorého majetková sféra by použitím tohto ustanovenia bola dotknutá, pritom treba brať do úvahy tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde a prihliadnúť aj k postoju účastníkov v konaní. Ak súd pri rozhodnutí o trovách konania použil § 150 ods. 1 O. s. p., musí to v rozsudku odôvodniť.

Okresný súd nemal pre aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O. s. p. ustálené všetky rozhodujúce skutkové okolnosti. Neskúmal, akým spôsobom dopadne rozhodnutie okresného súdu na navrhovateľa, ktorý je starobným dôchodcom. Súd nezisťoval, či pred začatím súdneho konania vyzval navrhovateľ odporcov na zmierivé vyriešenie sporu (že sa tak stalo, nasvedčuje skutočnosť, že odporkyňa 2/ splnomocnila na zastupovanie v konaní advokáta JUDr. Evarista Zuzana s konkrétnou spisovou značkou veci skôr, než jej bol doručený návrh na začatie konania), súd nezisťoval, kedy a akým spôsobom sa odporcovia dozvedeli o tom, že J. L. je v súvislosti s uzatváranou kúpnu zmluvou V5872/2008 trestne stíhaný za zneužitie právomoci verejného činiteľa a podvod, ako sa k celej veci stavali, či s navrhovateľom, ktorý bol z jednej obce komunikovali o spôsobe vyriešenia sporu a z akého dôvodu musel navrhovateľ podať proti odporcom návrh na určenie neplatnosti kúpnych zmlúv a určenie vlastníckeho práva na súd, či neboli odporcovia ochotní vyriešiť prípad iným spôsobom, napríklad odstúpením od zmluvy a podobne. Okresný súd podľa názoru odvolacieho súdu aplikoval ust. § 150 ods. 1 O. s. p. bez zistenia rozhodujúcich skutočností pre jeho použitie či nedostatočne zistil skutkový stav a vec v časti o povinnosti účastníkov hradiť si trovy konania nesprávne právne posúdil.

Odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie za účelom spoľahlivého zistenia okolností relevantných pre rozhodnutie o trovách konania

podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 150 ods. 1 O. s. p. Okresný súd v novom rozhodnutí zaujme stanovisko aj k otázke (pre prípad, že opäť dospeje k názoru, že ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p. možno v súdnej veci aplikovať), či neprichádza do úvahy nepriznanie náhrady trov konania navrhovateľovi podľa § 150 ods. 1 O. s. p. iba sčasti.

V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd aj o trovách odvolacieho konania.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.